

Dato: 10.05.2020
Saksnr.: 2018/730
Løpenr.: 14679/2020
Arkiv: 130
Saksbehandler: Marlin Øvregård Løvås

UTTALE - FORSLAG TIL REGIONALPLAN FOR KLIMATILPASNING

Saksnr	Utvalg	Møtedato
7/20	Kommuneplanutvalet	26.05.2020

RÅDMANNEN SITT FRAMLEGG TIL VEDTAK:

Kommuneplanutvalget mener forslag til regionalplan for klimatilpasning med tilhørende handlingsplan og kunnskapsdel gir et godt utgangspunkt for å arbeide med klimatilpasning i fylket. Det vises ellers til kommentarer i saksutredningen.

Sigurd Eikje
rådmann

Bjørn Bruaset
kommunalsjef teknisk

BEHANDLING I KOMMUNEPLANUTVALET - 26.05.2020

Følgende fellesforslag til vedtak ble lagt frem i møtet:

«Kommuneplanutvalget mener forslag til regionalplan for klimatilpasning med tilhørende handlingsplan og kunnskapsdel gir et godt utgangspunkt for å arbeide med klimatilpasning i fylket. Jordvern må sikres, også ved næringsutvikling. Kompetanse, FOU og erfaringskunnskap må vektlegges. Det vises ellers til kommentarer i saksutredningen.»

Fellesforslaget ble enstemmig vedtatt.

VEDTAK I KOMMUNEPLANUTVALET - 26.05.2020

Kommuneplanutvalget mener forslag til regionalplan for klimatilpasning med tilhørende handlingsplan og kunnskapsdel gir et godt utgangspunkt for å arbeide med klimatilpasning i fylket. Jordvern må sikres, også ved næringsutvikling. Kompetanse, FOU og erfaringskunnskap må vektlegges. Det vises ellers til kommentarer i saksutredningen.

SAKSUTREDNING:

Bakgrunn

Rogaland fylkeskommune (ROGFK) har i brev av 23.04.2020 sendt på høring forslag til regionalplan for klimatilpasning.

Det er tre dokumenter som er på høring; forslag til regionalplan for klimatilpasning (med retningslinjer), forslag til handlingsplan 2020-2024 og en kunnskapsdel. Disse ligger vedlagt og er lastet ned fra Rogaland fylkeskommunes nettside. Videre er det utarbeidet flere rapporter som har dannet grunnlaget for høringsdokumentene. Disse kan leses på Rogaland fylkeskommune sin nettside [her](#). Høringsfrist er 05.08.2020.

Forslag til planprogram var oppe til uttale i kommuneplanutvalget den 23.03.2019, sak 5/19. Følgende ble vedtatt;

«Kommuneplanutvalet meiner det er positivt at Rogaland fylkeskommune har starta arbeidet med ein regionalplan for klimatilpasning, og meiner planprogrammet dekkjer aktuelle tema innafor klimatilpasning. Ein visar elles til kommentarar i saksutgreiinga. Tysvær kommune ber om at det blir laget et samandrag av planen som blir utforma i klart språk slik at planen kan opplevast og bli forstått i alle deler av samfunnet.»

Dokumentasjon og vurderinger

Med klimatilpasning menes planlegging og gjennomføring av tiltak for å håndtere naturfare som flom, ras og stormflo, samt mer gradvise påvirkninger som klimaendringer gir. Å ta hensyn til klimaendringene er avgjørende for å sikre en bærekraftig utvikling av samfunnet. Regionalplan for klimatilpasning retter seg i hovedsak mot fysisk klimarisiko. Fysisk klimarisiko er risiko for skade på bygg, infrastruktur, etc som følge av endret klima. Men det finnes også andre former for klimarisiko som kommunene må være bevisste på, så som ansvarsrisiko (krav om økonomisk erstatning), overgangsrisiko (risiko forbundet med investeringer og utvikling av næringslivet), gjennomføringsrisiko (å ikke klare å realisere vedtatte mål og strategier for klimatilpasning) og grenseoverskridende risiko (endringer i andre land kan gi virkninger nasjonalt og lokalt). Disse klimarisikoene kan også utgjøre en finansiell risiko for kommunen. Planutkastet fokuserer både på forebygging og på reparasjon i klimatilpasningsarbeidet. Planen legger FN's bærekraftsmål til grunn, hvor bærekraftsmål nr 13 handler om å stoppe klimaendringene, og to av delmålene handler om klimatilpasning.

Klima er ofte definert som observert vær over tid. I planarbeidet er det laget et samlet kunnskapsgrunnlag om klima og klimarisiko i fylket. For Rogaland er det blant annet spådd økt sannsynlighet for kraftig nedbør, regnflom, jord- flom- og sørpeskred og stormflo. Det er noe variasjoner i forventede klimaendringer langs kysten og i de indre deler av fylket. Av planforslaget går det frem at de siste ti årene er det forsikringsutbetalinger som følge av vannskader som er størst, med storm- og flomskader på de neste plassene for Rogaland. I Tysvær har det i den samme perioden vært størst utbetalinger til erstatning fra vannskader og storm. Med forventet havnivåstigning er tallet på utsatte bygninger i fylket ventet å øke. De fire kommunene Stavanger, Karmøy, Vindafjord og Tysvær står tilsammen for halvparten av de utsatte bygningene i 2090.

I Tysvær kommunes overordnede ROS-analyse er det lagt vekt på at en må ta særlig hensyn til økt sårbarhet som følge av klimaendringer og ekstremvær i forhold til dimensjonering og plassering av ny bebyggelse slik at en unngår eller kan håndtere flom i nærliggende vassdrag, urban flom, overvannsutfordringer, havnivåstigning, skred og erosjon mm.

I forslag til regionalplan for klimatilpasning er det foreslått følgende hovedmål;

«Vi skal sikre et bærekraftig samfunn som er godt forberedt på, og tilpasset, klimaendringene.»

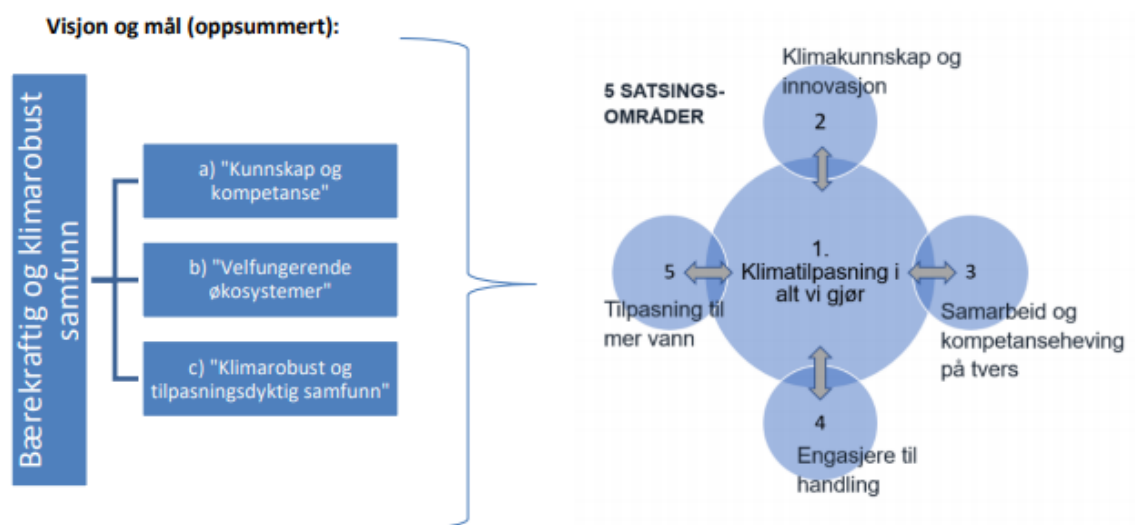
Det er videre laget 3 delmål;

- 1) Kunnskap og kompetanse
- 2) Velfungerende økosystem
- 3) Klimarobust og tilpasningsdyktig samfunn

Det er pekt på fem satsingsområder, som samlet sett skal følge opp hovedmål og delmål.

- 1) Klimatilpasning i alt vi gjør
- 2) Klimakunnskap og innovasjon
- 3) Samarbeid og kompetansebygging på tvers
- 4) Engasjere til handling
- 5) Tilpasning til mer vann

Satsingsområde 1 er det mest grunnleggende. Figuren under viser sammenheng mellom visjon/mål og satsingsområdene.

Figur 1: Hovedmål og delmål i regionalplan for klimatilpasning som skal følges opp gjennom 5 satsingsområder. Tiltakene i handlingsplanen er knyttet til disse (hentet fra plandokumentet).

Kommunen er gjennom plan- og bygningsloven tillagt en viktig rolle som samfunnsutvikler og arealforvalter. Klimaendringenes lokale karakter plasserer kommunene i førstelinje i møte med klimaendringene. Kommunen har også andre viktige funksjoner i arbeidet med klimatilpasning som myndighetsutøver, tjenesteleverandør, tilrettelegger og pådriver, samt eier av infrastruktur og bygninger.

En regional plan er ikke juridisk bindende, men det er utarbeidet retningslinjer i planforslaget. Retningslinjene skal legges til grunn ved den kommunale planleggingen, og det kan fremmes innsigelse til nye kommunale planer som ikke er i tråd med den regionale planen. Vedtatte arealplaner vil fortsatt gjelde. Retningslinjene er utarbeidet med utgangspunkt i blant annet statlige planretningslinjer for energi- og klimaplanlegging og klimatilpasning, og ser ut til å gå noe lengre enn de bestemmelsene kommuneplanen har slik den foreligger per i dag.

Forslag til handlingsprogram

I forslag til handlingsprogram (2020-2024) er det foreslått 26 tiltak delt inn i fire hovedtema:

1. Klimatilpasningsnettverk
2. Kunnskap- og kompetansetiltak
3. Anbefalte tiltak til kommunene
4. Interne tiltak for Rogaland fylkeskommune

Særlig punkt 3 omhandler kommunene, hvor det blant annet blir anbefalt at det settes av ressurser til arbeid med klimatilpasning, at sårbarhet og klimarisiko kartlegges og at det utarbeides kommunale planer for klimatilpasning.

Klimatilpasningsarbeidet i Norge har tradisjonelt vært sektorbasert, det vil si at den som har ansvaret for en sektor eller en oppgave, er også den som har hatt ansvaret for å tilpasse sin virksomhet til dagens og fremtidens klima. Planen legger opp til et økt samarbeid og viser til at klimatilpasning må løses på tvers av forvaltningsnivå og sektorer. Fem grep er foreslått hvor det er anbefalt at kommunene deltar i alle:

- 1) Etablere «klimaråd» (politisk arena)
- 2) Etablere klimatilpasningsforum
- 3) Partnerskap/samarbeidsavtaler
- 4) Styrke arbeidet som foregår i vannområdene for klimatilpasningstema som berører vannmiljø
- 5) Digitale samlingspunkt (felles nettside/digital portal)

Rådmannens merknader og tilrådning

Rådmannen mener at planen setter gode mål for hvordan en skal møte klimaendringene i Rogaland, og det er utarbeidet et solid kunnskapsgrunnlag ut i fra det en vet i dag.

Rådmannen synes det er positivt at økosystemtjenester er vektlagt, og at det er fremhevet at et godt naturmiljø bidrar til et mer klimarobust, eller «ressilient», samfunn. Det er også viktig å fremheve, som planen gjør, at klimatilpasning også handler om forebygging og ikke bare reparasjon.

Det er et godt grep med samarbeid på tvers av både sektorer og forvaltningsnivåer. Samtidig må ikke arbeidet bli for byråkratisk og teoretisk, uten at det resulterer i konkrete nødvendige tiltak for klimatilpasning.

Det blir i planen foreslått at det inngås gjensidig forpliktende samarbeidsavtaler. Fylkeskommunen viser til at de har gode erfaringer med slike avtaler gjennom folkehelsepartnerskapet. Det er ikke avklart om det vil følge midler med en slik ordning, og en ser for seg differensierte avtaler, da både kommunene og utfordringene i kommunene er forskjellige. Videre er det en anbefaling i handlingsplanen at kommunene setter av ressurser til klimatilpasningsarbeid.

Forslag til regionalplan for klimatilpasning inneholder retningslinjer som kommunen må forholde seg til i sin arealplanlegging. Klimatilpasning er tatt inn i gjeldene kommuneplan under «*Tryggingstiltak og klimatilpasning*», bestemmelser nr 15- 21. Regionalplanen sine retningslinjer er noe mer omfattende, og setter krav til at nasjonale føringer skal innarbeides og legges til grunn for all planlegging, forvaltning og saksbehandling. Rådmannen mener retningslinjene ivaretar de hensynene en må ta for klimatilpasning basert på den kunnskapen en har i dag.

Rådmannen merker seg bestemmelse iii) bokstav d som omhandler rutiner og ansvarsfordeling av overvanns- og naturbaserte løsninger. Dette er et viktig punkt og en vil påpeke at ansvaret ikke er klart fordelt i dagens lovverk. Det er per i dag på høring forslag om endring i plan- og bygningsloven, forurensningsloven og vass- og avløpsanleggslova som omhandler håndtering av overvann og ansvarsfordeling. Det er også en generell utfordring med ansvarsfordeling når det blir gjort små tiltak i/langs vassdrag som i seg selv ikke utgjør den store forskjellen, men som tilsammen kan skape problemer nedstrøms i vassdraget, særlig med forventede endringer i nedbørsmengder og nedbørintensitet.

Det er i handlingsplanen foreslått at kommunene bør utarbeide egne klimatilpasningsplaner/strategier. Tysvær kommune skal nå vedta kommunal planstrategi, og en egen plan for klimatilpasning er ikke lagt inn i planstrategien. Klimatilpasning og klimaomstilling bør være tema i samfunnsdelen i kommuneplanen som skal revideres. Da klimatilpasning henger tett sammen med klimagassutslipp kan det også være et tema i ny klimaplan.

Vedlegg

- 1 Regionalplan for klimatilpasning 2020 -2050 - Høringsutkast 21.04.2020
- 2 Handlingsprogram_RP klimatilpasning_høringsutkast_21.04.2020
- 3 Kunnskapsdel_RP_Klimatilpasning_høringsutkast_Høringsutkast
21.04.2020